

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ευνιστόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἑξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χῶραν ἡμῶν ὑπηρεσίας καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Ἑνωταγαντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωσμα ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ	
Ἑσωτερικοῦ	Ἑξωτερικοῦ
Ἑτησία αρ. 25—	Ἑτησία Φράγκα 25.—
Ἑξαμηνίος 14,—	Ἑξαμηνίος 14,—
Τριμηνίος 7,50	Τριμηνίος 7,50
ΑΜΕΡΙΚΗΝΣ (ὑμῶν Ἀθῆναι) δολλάρια 4.	

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ, 1879
ΙΔΡΥΤΗΣ — ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ
Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰονόητοτε μηνός.
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὅδος Εὐρυπίδου αρ. 38 παρὰ τὸ Βαθράκειον

Δι. 1000, Δ. 1000, Δ. 1000 — Ἔτος 44ον. — Ἀριθ. 35

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΜΑΣΚΑΣ

[Μυθιστόρημα ὑπο Jules Chancel.]

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ' (Συνέχεια)

— Ἔτσι; εἶπε κόκκινος ἀπ' τὸ θυμὸ του. Μὲ συμβουλευτὲς δηλαδὴ νὰ φύγω ντροπισμένος, νὰ παρατήσω στὴ μέση τὸν πόλεμο; νὰ μὴ κρατήσω τὴν ὑπόσχεση ποὺ ἔδωσα στὸν Ἰουλιανὸ καὶ ν' ἀφήσω τὴν περιουσίαν του νὰ πέσῃ στὰ χεῖρα τοῦ δρωμεροῦ αὐτοῦ Διδεργή; Ὁχι! Ὁχι καὶ πάλι ὄχι!... Δὲ μ' ἀρέσει αὐτὴ ἡ δουλειά!.. Ἄν εἶναι γράφτὸ μου νὰ μὲ σκοτώσουν, τοῦλάχιστο ὅμως θὰ σκοτωθῶ πολέμωντας... θὰ μείνω πιστὸς στὸ λόγόν μου.

Τὸ θάρρος τοῦ παιδιοῦ ἦταν ὑπερβολὴ καὶ ὁ κακοῦργος τὸ κοιτάζε εὐχαριστημένος.

Μὲ χαμογελοὺς σχεδὸν τρυφερὸ καὶ μὲ συγκινημένη φωνὴ τοῦ εἶπε:

— Δὲ σὲ συμβουλεύω νὰ παρατήσῃς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ νὰ πάρῃς τὰ μέτρα σου καὶ σὺ καὶ ὁ φίλος σου.

— Καὶ γιὰ πόσον καιρὸ;

— Ὡς τὴς 25 Μαΐου, ποὺ θὰ γίνῃ ἡ ἐκλογὴ τοῦ κινουόργου βασιλιά. Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα, ὁ Σφάχτης θάχῃ νὰ κάμῃ μὲ μανὰ. Ἐγὼ θὰ παλέψω καὶ θὰ τὸν ρίξω. Ἄν πετύχω, σώθη-
κες. Γήσιγμή ποὺ ὁ Σφάχτης θὰ χάσῃ τὴν ἐξουσίαν, δὲ μπορεῖ νὰ σοὺ κάμῃ τίποτα. Θὰ τοῦ πάρωμε μὲ τὸ ζόρι τὴν κασσεῖναν καὶ θὰ δώσωμε στὸν Ἰουλιανὸ Μεσονύχτη τὰ χαρτιά, ποὺ τοῦ δίνουν τὸ δικαίωμα νὰ κληρονομήσῃ τὴν κοντέσσα Σάντα-Λεόνα.

Μ' ὅλες αὐτὰς τὰς ὥρας ἐποσχέ-
σεις, ὁ Φρέδος Δυρμπάν δὲν εἶχε πει-
σθῇ. Ἐμενε σθενηγμένος μὲ τοὺς ἀγκώ-
νας στὸ τραπέζι, ἀμίλητος, μὲ τὸ μέ-
τωπον ρυτιδωμένον καὶ τὰ λαμπρὰ καὶ

διαπεραστικὰ μάτια τοῦ στηλωμένα στὸ κενὸν τοῦ ψιθυροῦ:

— Ἀφοῦ μὲ δεδαιώνετε ὅτι κινδυνεύει ἡ ζωὴ μου ἂν δὲν κρυφθῶ, δέχομαι νὰ σὰς ἀκούσω... χωρὶς ὅμως νὰ παρατήσω τὸν ἀγῶνα, χωρὶς νὰ φύγω ἀπ' τὸ Παρίσι, χωρὶς νὰ σὰς ἀφήσω... Ἄν σκοπεύετε ν' ἀγωνισθῇτε γιὰ μένα, θέλω νὰ μείνω κοντὰ σας, γιὰτὶ εἰμαι βέβαιος ὅτι θὰ σὰς χρησιμεύσω... Εἰμαι βέβαιος!

— Μὰ, ἀγόρι μου, πὼς θέλεις νὰ συμβιβάσῃς αὐτὰ τὰ δύο πράγματα: νὰ κρυφθῇς γιὰ νὰ γλυτώσῃς ἀπ' τοὺς

δαῖτες καὶ κάνατε τόσα πράγματα στὴ ζωὴ σας.

— Ἡ ἀλήθεια εἶναι, ἀπήντησε κολακευμένος ὁ Φιδὲς, ὅτι εἶδαμε καὶ κάναμε τόσα πράγματα μαζί μὲ τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα σου!...

Κι' ἐνῷ ἀρχίζουν νὰ τοῦ ἐρχονται ἀναμνήσεις, ἔξαφνα τοῦ ἦρθε μιὰ ἰδέα. Πήδησε καθιστὸς πάνω στὸ τραπέζι, ἀντίκρυ στὸ παιδί καὶ φώναξε:

— Βρήκα!... Ὑπάρχει ἓνας τρόπος νὰ κανονιστοῦν ὅλα.

— Τῷ ἔρα δὲ γὰρ ἀπάντησε ἡ συχαρὸν παιδί

— Ἡ κυρὰ-Ζακόμπ θὰ μὰς βγάλει ἀπ' τὴν ἀμηχανία.

— Ποιὰ εἶν' ἡ κυρὰ-Ζακόμπ;

— Θὰ τὴν γνωρίσεις.

Καί, χωρὶς νὰ ἐξηγηθῇ πε-
ρισσότερο, ὁ Φιδὲς πῆρε τὸ καπέλλο του, τὸ ἐπανωφόρι του καὶ βγήκε μὲ τὸ παιδί ἀπὸ μιὰ κρυφὴ πόρτα.

Σ' ὅλο τὸ δρόμον, ὁ Φιδὲς εἶ-
χε φόβους καὶ αγωνίες. Δὲν ἔ-
παυε νὰ δίνῃ συμβουλὰς στὸ σύντροφόν του:

— Βάδιζε καταμεσίς στὸ δρό-
μον... Μὴ φεύγεις θῆμα ἀπὸ
κοντὰ μου!

Πολλὰς φορές, βλέποντας
διαβάτες ποὺ ἐρχόνταν ἀπ' ἀν-
τίκρυ τους, στάθηκε μπρὸς στὸ
παιδί, σὰ νὰ θελε νὰ τὸ προστα-
τεύσῃ ἀπὸ καμμιὰ πιστολιά ἢ
μαχαιριά.

Ἐφτασαν ὅμως χωρὶς ἐπει-
σόδιο στὴν πόρτα ἐνὸς ζπιτιοῦ,
τὴν ὥρα ποὺ τὸ ρολόϊ τοῦ Ἀγίου Φρα-
γκίσκου χτυποῦσε ἐντεκάμισον. Ὁ δρό-
μος ἦτον ἔρημος καὶ σχεδὸν ὁλότελα
σκοτεινός.

Ὁ Φιδὲς χτύπησε τρία δονατὰ χτυ-
πήματα πάνω στὴν πόρτα.

Ἀμέσως ἓνα παράθυρον ἀπ' τὸ πρῶ-
τον πάτωμα ἀνοίξε καὶ ἐφάνη μιὰ λευ-
κὴ σιλουέττα, ποὺ ῥώτησε:

— Ποιὸς εἶναι;

— Ὁ Φιδὲς! ἀπάντησε ὁ κακοῦργος,

«Καὶ θέλεις νὰ πᾶς, εἰς, στὸ σπίτι ἐκείνου ποὺ ἔλασθης»
νὰ σ' ἐξοντώσῃ;» — φώναξε ὁ Φιδὲς...»

βαλτοὺς τοῦ Σφάχτη καὶ σύγκληρα νὰ-
γωνιστῇς μαζί μου κατὰ τοῦ Σφάχτη;
Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον! Πρέπει νὰ φύγῃς...
μαζί μὲ τὸν Ἰουλιανὸ Μεσονύχτη.

Αὐτὴ τὴν φορὰ ὁ Φρέδος ἀπάντησε
κατηγορηματικὰ:

— Ὁχι! Δὲ φεύγω!

— Μὰ τότε;

— Λίγο μ' ἐνδιαφέρει!... Βρῆτε σεις
ἓναν τρόπο. Ἐπρεπε νὰ χάτε βρεῖ εἴ-
κοσι τρόπους ὡς τώρα ἐσεῖς, ποὺ εἴ-

—Πολύ καλά κατεβαίνω...

Ύστερ' από λίγα λεπτά, οι σούρτες τραβήχτηκαν με μεγάλο θόρυβο, ή πόρτα άνοιξε κι' ο Φιδές, κρατώντας το Φρέδο απ' το χέρι, μπήκε μέσα στο σπίτι.

Μέσα σ' αυτό το σπίτι, βσιλεύει μυρωδιά καμφορής μαζί με μουχλίλα, που έπιανε στο λαιμό.

Το παιδί έτοιμαζόταν να ρωτήσει το Φιδέ τι σπίτι ήταν αυτό, όταν έξαφνα ανάφτηκε μια λάμπα σε μια γωνιά κι' είδε μια χαμηλή κάμαρη, που το ταβάνι της ήταν γεμάτο από κρεμασμένα ρούχα κι' παράξενα πράγματα.

Απ' το ταβάνι κρεμόνταν μπαλσαμωμένοι κροκόδειλοι, ένθ' σ' όλες τις γωνιές ήταν στοιβαγμένα σπαθιά, τουφέκια, ρολόγια, έπιπλα, όλα άνω-κάτω.

Μέσα σ' αυτά τα παλιά πράγματα, πρόσθετε μια γριά, που τ' άσπρα της μαλλιά έφευγαν απ' τον ώχι και πολύ καθαρό σκούφο της. Ήταν πολύ αδύνατη: μέσ' απ' τη ρόμπα της, έμάντευε κανείς τα κόκαλά της. Στο κιτρινωπό μέτωπο και ξερακιανό πρόσωπό της έλαμπαν δυο ζωηρά και πονηρά μάτια και, μ' όλη τη μεγάλη της ηλικία, αί κινήσεις της ήταν ζωηρές και σδέλτες.

—Νά, ή κυρά-Ζακόμπ, είπε ο Φιδές δείχνοντας τη γριά.

—Στους όρισεμούς σας, κύριε Φιδέ, απάντησε εκείνη κάνοντας μια υπόκλιση μπροστά στο Φιδέ και στο Φρέδο... Πώς τέτοια ώρα στο μαγαζί μου;

Ο κλέφτης έριξε στη γριά μια ματιά, που ρωτούσε:

—Είμαστε μόνοι;

Κι' αυτή απάντησε μ' ένα νόημα, που σήμαινε:

«Έντελώς μόνοι... Μπορείτε να μιλήσετε έλεύθερα».

Αυτού του είδους ή συνεννόηση έφανερώνε ότι ο Φιδές κι' ή γερόντισσα ήταν παλιοί γνώριμοι κι' ότι καταλάβαιναν θαυμάσια ο ένας τον άλλο.

Άλλωστε γρήγορα φάνηκε πως ο Φιδές της είχε μεγάλη εμπιστοσύνη.

—Θέλω, της είπε, να μου «ντύσεις» το παιδί αυτό, σε τρόπο που να γίνει άγνωριστο. Είναι, ξέρεις, «μαρκαρισμένο».

—Πώ! Πώ! Πώ! Έκαμε ή γερόντισσα σε τρεις διαφόρους τόνους.

Ύστερα κάρφωσε τα διαπεραστικά της βλέμματα στο Φρέδο και τον κοιτούσε μ' έκπληξη και με συμπόνια, σά να μη μπορούσε να νιώσει για ποιά αίτια το παιδάκι αυτό νάχη άπάνω του μια τέτοια καταδίκη σε θάνατο.

Η κυρά-Ζακόμπ, σάν μεταπράτρια που ήταν, είχε από πολλόν καιρό δοσοληψίες με τους συμμορίτες της Μάδρης Μάσκας. Φαίνεται όμως ότι δεν ήταν απ' τους όπαδαδες του Σφάχτη, γιατί ρώτησε:

—Αυτός ό κανάγας ό Σφάχτης θέλει να το ξεμπερδέψή το παιδί;

—Ακριβώς! Απάντησε ό Φιδές.

Ύστερα, με περηφάνεια, πρόσθεσε:

—Είναι ό γιός του Δυρμπάν!

—Α! Και δέ μου τ'όλεγες;

Αμέσως ή γριά έγινε περιποιητική και βιάστηκε να κάμψή ό,τι της ζητούσαν.

—Και βέβαια, έλεγε, πρέπει να το γλυτώσουμε τ' όραιο αυτό παιδάκι. Θα το βρω ό,τι χρειάζεται και θα το «ντύσω» θαυμάσια.

Μιλώντας πάντα, ή μεταπράτρια είχε ανάψει κι' άλλες λάμπες, που έφωτίσαν το μαγαζί. Ύστερα πήρε το παιδί απ' το χέρι, τόφερε κάτω απ' το φως, σε τρόπο που να ιδή φωτισμένο το πρόσωπό του, και το κοίταζε προσεχτικά.

Ύστερ' από λίγων λεπτών εξέταση, έβγαλε το συμπέρασμα:

—Κατάλαβα τί του χρειάζεται. Έχω ακριβώς ένα κοστούμι χωριστοπούλας, που θα το έρθει μια χαρά.

Και, χωρίς να περιμένη την συγκατάθεση του πελάτη της, βυθίστηκε σ' ένα σωρό από ρούχα κάθε είδους. Ήταν εκεί μεταξωτές ρόμπες, στρατιωτικές στολές, χωριάτικες μπλουζες, τέλος κουρέλια και παλιά ρούχα κάθε λογής. Χωρίς να ψάξή πολλήν ώρα, ή γριά ανακάλυψε μέσα στο σωρό ένα μικρό κοστούμι: μαύρη φούστα, βελουδένιο μπουστό και σιδερωμένο πουκαμισάκι.

—Νά τί μ'ας χρειάζεται! είπε θριαμβευτικά δείχνοντας το εύρημά της.

Ο Φρέδος σιγά σιγά έμπαίνει στο νόημα και ρώτησε ανόρεκτα:

—Γιατί θέλετε να με ντύσετε κορίτσι;

Ο Φιδές ανέλαβε να εξηγήση:

—Σ' έφερα στην κυρά-Ζακόμπ, του είπε, γιατί ή γερόντισσα αυτή, που είναι άφωσιωμένη σε μένα, σε λίγα λεπτά θα σε ντύσει, θα σε κάμψή έντελώς διαφορετικό... Έχει μεγάλη ειδικότητα σ' αυτές τις δουλειές ή κυρά-Ζακόμπ.

—Βέβαια! διέκοψε ή μεταπράτρια. Πενήντα χρόνια τώρα αυτή τη δουλειά κάνω!

Ο Φιδές έσακολούθησε:

—Όταν θα βγής από δω μέσα, θα-σαι άγνωριστος. Ούτε κι' ό ίδιος ό Σφάχτης, που οι δικόι του τώρα θα σε αναζητούν, δέ θα μπορέσει, αν σ' άπαντήσει πουθενά, να μαντεύσει πως είσαι ό Φρέδος Δυρμπάν.

Το παιδί κατάλαβε.

—Μπράβο! είπε. Είναι μια όραία ιδέα κι' αυτή και θα δοκιμάσω αυτό το χωριάτικο φόρεμα.

—Θά σου έρθει σά γάντι, χρυσό μου, είπε ή γριά. Μπορείς νάχης πεποίθη-στη στην κυρά-Ζακόμπ... Έχει μάτι ή κυρά-Ζακόμπ!

Ο Φρέδος έβγαλε το σακάκι του, το πανταλόνι του και φόρεσε τη φούστα

με τις πίεςτες. Ύστερα, με τη σειρά, φόρεσε το μπουστό, τις κάλτσες, τα παπούτσια. Όταν το πρώτο αυτό μέρος του έργου είχε τελειώσει, ή γριά είπε:

—Τώρα δέ μ'ας μένει παρ' το κεφάλι... Έδώ είναι όλη ή δυσκολία!

Χώθηκε πάλι σ' ένα σωρό από περρούκες. Ήταν περρούκες κάθε λογής: ξανθές, καστανές, σγουρές: ακόμα ήταν και περρούκες με φαλάκρα.

Διάλεξε μια ξανθή περρούκα και μ' επιτηδειότητα την έβαλε πάνω στο κεφάλι του Φρέδου. Ύστερα, αφού τη χτενίσε, έδωσε πάνω στα μαλλιά το σιδερωμένο λευκό σκούφο των χωρικών της Βρετανής. Όταν τελείωσε, όπισθοχώρησε λίγο για να ιδή πιο καλά το παιδί. Ο Φιδές άφησε ένα επιφώνημα θαυμασμού:

—Μά την καρδερίνα! έφώναξε. Κι' έγω ίδιος δέν τον γνωρίζω πιά.

Έκτασσημένη απ' αυτή την επιτύχια της, ή γριά έφερε το Φρέδο μπροστά σ' ένα μεγάλο καθρέφτη, σήκωσε τη λάμπα και του είπε:

—Κοιτάξου!

Ο γιός του Δυρμπάν, βλέποντας το είδωλό του στον καθρέφτη, τ'άχασε. Έδλεπε καλά; Αυτός ήταν το χαριτωμένο εκείνο κορίτσι της Βρετανής, που με τα ξανθά του μαλλιά φινόταν ένα πλάσμα άγγελικό, που θ'έλεγε κανείς ότι είχε φύγει από καμμία θρησκευτική εικόνα;

—Περίεργο, αλήθεια! είπε. Φαίνομαι σάν κορίτσι!

Η γριά χάθηκε πάλι για μια στιγμή και ξαναφάνηκε, κρατώντας ένα πατέρι πλύστρας που το πέραςε στο μπράτσο του Φρέδου.

—Ορίστε! του είπε. Νά θυμάσαι καλά ό,τι θα σου πω: Από σήμερα και στο εξής είσαι πλύστρα κι' εργάζεσαι στο μαγαζί της κυρίας Μαλέγκρ, πλατεία Μπωντογιέ, αριθμός 17. Δέ θα το λησμονήσης;

—Όχι, απάντησε ό Φρέδος και ξανάπε:

—Κυρία Μαλέγκρ, πλύστρα... πλατεία Μπωντογιέ, αριθμός 17.

—Όραία! είπε ή γριά. Αύριο θα την ειδοποιήσω κι' αν πάνε να ρωτήσουν, θ'άπαντήσει όπως πρέπει.

Ο Φιδές ήταν γοητευμένος.

—Τά βλέπεις; είπε χτυπώντας φιλικά τον ώμο της γριάς... Όταν έγω σούλεγα πως ή κυρά-Ζακόμπ άξίζει ό,τι πής!.. Τώρα πιά δέν έχεις κανένα φόβο... ως την ήμέρα που θα γίνει ή εκλογή του νέου βασιλιά.

Η γριά, που είχε ακούσει προσεχτικά αυτά τα λόγια, ρώτησε δειλά:

—Κι' ό νέος αυτός βασιλιάς δέ θα-ναι ό Σφάχτης;

—Όχι, απάντησε ό Φιδές μ' αίνιγ-

ματικό ύφος. Θα κάνουμε τουλάχιστο ό,τι μπορούμε για να μην είναι.

—Η ώρα ή καλή! είπε ή γριά.

Ο κακοήγος κι' ό μαθητής του χαιρέτησαν την κυρά-Ζακόμπ και την άφησαν τα ξαναχίση τον ύπνο, που της είχαν διακόψει. Όσο για το Φρέδο, που μπήκε στο μαγαζί άγόρι, τώρα έβγαίνε μικρή πλύστρα, με το πανέρι στο μπράτσο, που πηγαίνει τ'ασπρόρρουχα σ'όδες πελάτες της.

Μόλις βρέθηκαν στο δρόμο, ό Φιδές είπε:

—Τώρα, μικρέ μου, πρέπει να χωριστούμε, γιατί αν κανείς απ' τους πιστούς του Σφάχτη σ' έδλεπε μαζί μου, μπορεί να υποψιαζόταν και τότε τα ρούχα σου αυτά θα ήταν περιττά. Πού θα πής να κοιμηθής;

Η τόσο άπλη έρώτηση, έφερε το Φρέδο σ' άμηχανία: αλήθεια, πού θα πήγαινε να κοιμηθής;

—Όχι βέβαια στην «Αφθονία».

(Έπεται συνέχεια) ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΑΔΗΣ

Ο ΠΙΕΡΡΟΤΟΣ

Μια μπλουζά, από φανταχτερό σκούρο σατέν καμμένη, το πρόσωπό του έφωτίζε, πουδραρισμένο, άχνό, την παγωμένη του έκφραση παραίνοντας, που σκληραίνει ή άγρύπνια, ή στέρηση, ό καιρός, κι' ένα αύριο σκοτεινό.

Δέν τραγουδούσε. Νευριό το χέρι του πιερότοπου έκανε τη χορδή να κλαίη μ' ανθρώπινους σπασμούς, κι' όλο το θέατρο, —σιωπηλό σά μέσα σ' όνειρό του, — με το σκοπό του άνάσαινε τους ήυθμικούς λυγμούς.

Άγνωστου τόπου τ' όργανο χτυπούσε, σάν κιθάρα, που ήχους σ' αυτιά μας ταπεινούς ψυχάλιζε γλυκά, κι' είχαν τα δάχτυλά του μια τορμούλα, μια λαχάρα, σάν νάταν καρδιοχτύπια μίς καρδιάς πυρετικά.

Ούτε ρουτίδα, ούτε παλμός στην όψη του: άς δονούσε σε τριανμία τις τρυφερές χορδές σπαραχτική, Το βλέμμα του από πάνω μας θλιμμένο έσυργανούσε, σάν να περίτρεχε μια κούα και μαύρη φυλακή.

Κι' αφού έπαψε κι' έχάρισε μια υπόκλιση όλο χάρη, — πόσο μίς άφηνε άτονη, σ' αλήθεια, την ψυχή! Σάν νάσερνε άπάνω της τόση ώρα το δεξάρι και με τις πένθιμες χορδές την έκανε να ήχη.

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΝΥΝ ΑΠΟΛΥΕΙΣ ΤΟΝ ΔΟΥΛΟΝ ΣΟΥ

Ο πάτερ-Σωφρόνιος, ψημένος από το ήλιοπόρι και κατακομμένος από τη δουλειά, ήρθε κι' εκάθησε στη σκιάδα του, που αυτός ό ίδιος την είχε φτιάσει. Η καταπράσινη περιπολάδα του έχάριζε τη δροσερή σκιά της και τη γλυκειά μυρωδιά των ανθών της. Το δροσερό νεράκι, που έπνεε από το άπέραντο πέλαγος, του αλάφρωνε τη ζέστη και την κόραση. Το ξάστερο νερό, που έτρεχε δίπλα στη σκιάδα, έκελάρυζε μελωδικά και τα φύλλα της λεύκας έπαιζαν τρελλά με τ' αέρι. Πέρα μακριά στο πέλαγος, στη λαύρα του μεσημεριού, φαινόταν, σάν πονά σύννεφα, μερικά νησιά των Κυκλάδων. Ένα τρεχαντήρι, με όλα του τα πανιά άπλωμένα, προσπαθούσε με τον άδύνατο μπάτη να καρβαντζάρη τ' άκρωτήρι.

Ο πάτερ-Σωφρόνιος έσκούπιζε με το σκούρο μαντήλι του τον ιδρώτα του προσώπου του κι' έδλεπε από την ψηλή του σκοπιά μ' εδλάθεια και ταπεινωση τα έργα του Δημιουργού: το πέλαγος, τα νησιά, τ' άκρωτήρι, το δάσος και με περηφάνεια τα δικά του έργα: το εκκλησάκι, τον κήπο, τα δένδρα, το άμπέλι. Τα 75 χρόνια του, ή σκληρή δουλειά, οι νηστείες, οι άγρυπνίες, είχαν σαρκώσει πλέον το σώμα του κι' αίσθανόταν ότι πολύ γρήγορα θα πήγαινε εκεί, όπου ανέβαιναν οι προσευχές του κι' οι έλπίδες του. Αίσθανόταν ότι το μέλλον του ήταν πολύ βραχύ και για το ότο, όταν καθότανε στη σκιάδα του κι' έρρέμβανε, έδλεπε πάντοτε στο μακρό και τραχύ παρελθόν του. «Δόξα σοι ό Θεός» έλεγε «δέν πούν και παίρνουν θάρρος, γιατί έσβουν ό,τι μέσα στο λευκό εκκλησάκι, γονατιστός έμπρός στην εικόνα του Αγίου Νικολάου, κάποιος άγιος άνθρωπος εύχεται «όπως πλεόντων, όδοιπορούντων, νοσούντων, καμώντων, αίχμαλώτων...».

Μια έπίμονη όμως σκέψη τον τρώει μέρα - νύχτα τον πάτερ-Σωφρόνιο και το άφαιρεί και τον όλιγο ύπνο που το άφίνουν οι προσευχές: Σκέπτεται το μέλλον, όχι το δικό του, γιατί δέν έχει, αλλά το μέλλον των έργων του. Τι θα γίνουν μετά το θάνατό του το εκκλησάκι, ό κήπος, τα δένδρα, το άμπέλι; Ποιος κάθε Σάββατο θα γυαλίξη τα καντήλια και τα μανάλια; Ποιος θα κλαδέψή το άμπέλι και τις κληματαριές; Ποιος πρωί-πρωί θα βαντίξη με δροσερό νεράκι τον σγουρό βασιλικό; Θα καταντήσουν άρά γε μετά εκατό, διακόσια χρόνια, πάλι το εκκλησάκι έρείπιο και ό κήπος λόγος;

Αυτή λοιπόν ή σκέψη τον τρώει σάν το σαράκι και πολλές φορές στην με τα ίδια του τα χέρια έκαμε το θρά-

χο χωράφι και το λόγγο περιόβλι. Μόνος του έθεμελίωσε πέτρες βιζωμένες (ήταν νέος τότε) και ίσοπέδωσε το μέρος. Μόνος του έφτιαξε τις πεζούλες για να κρατούν το χώμα. Μόνος του εκκαθάρισε τ' άγκυρωτά πουρνάρια κι' έφύτεψε τα όμορφα και καρποφόρα δένδρα. Μόνος του έσκαψε το αδύλακι κι' έφερε τον νεράκι από μακριά, να ποτίξη τον κήπο. Μόνος του έκαμε το δρόμο που πάει κάτω στην άκρογιαλιά. Σαράντα χρονών δουλειά βαρεία, χωρίς διακοπή. Την ήμέρα δουλειά, την νύχτα προσευχή. Ο Θεός όμως εύλογησε τους κόπους του. Το εκκλησάκι και το κελί του είναι άνάπαυση στον κουρασμένο διαβάτη, και παρηγόρια, έλπίδα στους ναύτες, που τα βλέπουν από το πέλαγος. Ο πάτερ-Σωφρόνιος είναι πάντα εκεί, να περιποιηθεί τους διαδότες και να προσέχεται για τους ναυτικούς.

Όταν, από τη σκοπιά του εκείνη, διακρίνη κανένα πλοίο νάχει σηκωμένη τη σημαία του στο ψηλό κατάρτι, καταλαβαίνει ότι τον ζητούν. Σημαίνει γοργά την καμπάνα, σημείο πως εκεί είναι, και κατεβαίνει γοργά στην παραλία. Μια βάρκα τότε ξεκολλά από το πλοίο και οι ναύτες του φέρνουν τάματα, που έχουν κάμει στο πέλαγος για τον Άγιο Νικόλαο.

Και όταν τις νύχτες του χειμώνας φουσά ή ήριος βορριάς, ή τραχουνάνα, και το πέλαγος λυσά από μινία και θέλη να καταπιή τα καράδια, ό πάτερ-Σωφρόνιος ανάδει το μεγάλο φανάρι και το κρεμνύ ψηλά στον τοίχο της εκκλησίας που βλέπει κατά το πέλαγος. Οι άπελπισμένοι ναύτες το βλέπουν και παίρνουν θάρρος, γιατί έσβουν ό,τι μέσα στο λευκό εκκλησάκι, γονατιστός έμπρός στην εικόνα του Αγίου Νικολάου, κάποιος άγιος άνθρωπος εύχεται «όπως πλεόντων, όδοιπορούντων, νοσούντων, καμώντων, αίχμαλώτων...».

Μια έπίμονη όμως σκέψη τον τρώει μέρα - νύχτα τον πάτερ-Σωφρόνιο και το άφαιρεί και τον όλιγο ύπνο που το άφίνουν οι προσευχές:

Σκέπτεται το μέλλον, όχι το δικό του, γιατί δέν έχει, αλλά το μέλλον των έργων του. Τι θα γίνουν μετά το θάνατό του το εκκλησάκι, ό κήπος, τα δένδρα, το άμπέλι; Ποιος κάθε Σάββατο θα γυαλίξη τα καντήλια και τα μανάλια; Ποιος θα κλαδέψή το άμπέλι και τις κληματαριές; Ποιος πρωί-πρωί θα βαντίξη με δροσερό νεράκι τον σγουρό βασιλικό; Θα καταντήσουν άρά γε μετά εκατό, διακόσια χρόνια, πάλι το εκκλησάκι έρείπιο και ό κήπος λόγος;

Αυτή λοιπόν ή σκέψη τον τρώει σάν το σαράκι και πολλές φορές στην

προσευχή του παρακαλεί τον Θεό να του δώσει φώτιση.

Μία νύχτα, αφού έδιάβασε το μεταμεσονυχτικό, ξαπλώθηκε στο σκληρό του κρεβάτι να κοιμηθεί. Κι' εκεί που σκεπτόταν το μέλλον, του ήρθε σαν θεία φώτιση μια ιδέα. Είχε ακούσει ότι κάτω στη Μάνη ήταν ένα μοναστήρι της Παναγίας της Γιάτρισσας, με πολλούς καλογέροντες και μ' ένα ήγούμενο εξακουμένον εξομολογητή. Έσκέφθη λοιπόν να πάει εκεί, να εξομολογηθεί τις αμαρτίες του και να ζητήσει την άδεια από τον ήγούμενο, να γράψει το εκκλησάκι του μετόχι της Παναγίας τη Γιάτρισσα. Έτσι και μετά το θάνατό του κάποιος καλογέροντας θα πηγαίνει να μένει στον Άγιον Νικόλαο, να προσέχει την εκκλησία, να ποτίζει τον κήπο και να διαβάσει τρισάγιο στον τάφο του.

Όταν πέρασαν οι βαρείες ζέστες και ήρθε το δροσερό φθινόπωρο, ο πάτερ-Σωφρόνιος έφτασε στην Παναγία τη Γιάτρισσα και εξομολογήθηκε τις αμαρτίες του και τον πόθο του.

Οι αμαρτίες του συχωρήθηκαν, γιατί ήταν μικρές και λίγες, και ο πόθος του έγινε δεκτός. Η Παναγία ή Γιάτρισσα υψοθέτησε τον Άγιο Νικόλαο.

Χαρούμενος ο πάτερ-Σωφρόνιος γύρισε στον Άγιο Νικόλαο, εχονάτισεν εμπρός στην εικόνα του και είπε:

«Νύν απολύεις τον δοῦλον σου, Δέσποτα, εν ειρήνῃ.»

Π. Δ. ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΡΥΨΑΛΑ

Οι άνθρωποι με τους όποιους έρχεσαι εις κάποιαν σύγκρουσιν, διακρίνονται εις δύο: Με τους πρώτους μαλώνεις χωρίς να θυμώσεις, και με τους δευτέρους θυμώνεις χωρίς να μαλώσεις. Με τους πρώτους σε συνδέει φιλία και εκτίμησις· με τους δευτέρους ούτε το ένα, ούτε το άλλο.

Αί χειρονομίαι αναπληρώνουν την λειψιν γνώσεων και αί φωναι την έλλειψιν επιχειρημάτων.

Εις την ζωήν του δεν είχε ανάγκη να γίνει κανείς ήρωας ούτε τραγωδίας, ούτε κωμωδίας. Εις την πρώτην περίπτωσιν, θα κλάψει μόνον αυτός, εις την δευτέραν, θα γελάσουν μόνον οι άλλοι.

Το κρίμα εις την γλώσσαν, χωρίς την αίσθησιν του καλού, όμοιάζει με κοιμώμενον αδαλεμένον.

Δ. Γρ. Κ.

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Η ΦΟΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Αγαπητοί μου,

ΣΤΗΝ Πόλη, καθώς έδιάβασα στις έφημερίδες, τοιχοκαλλιθήκη διαταγή στις πόρτες των καθολικών Έκκλησιών, που άπαγορεύει στις κυρίες να πηγαίνουν στη Μετάληψη με ντεκολτέ. Η

Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου έδωκε την ίδια προκήρυξη: η εικόνα της Παναγίας δεν άνοιγεται πια για να την προσκυνήσουν γυναίκες κοίτσάδηποτε ηλικίας και τάξεως, που θα φορούσαν κοντό φουστάνι με τα λαμιά και τα μπράτσα έξω. Κι' οι δύο αυτές άπαγορεύσεις, που βέβαια θα τις άκολουθήσουν κι' άλλες όμοιες, μου γεννούν μερικές σκέψεις, που μπορώ να τις πω για τα κορίτσια μας, — έως και για τα γόρνια.

Η Μόδα σήμερα επιτρέπεται — ή επιβάλλεται; — στις γυναίκες του κόσμου κάποια γυναιότητα, που άλλη φορά ήταν σκάνδαλο: Η φούστα κοντή σχεδόν ως τα γόνατα· οι κάλτσες λεπτές, διαφανείς· τα γοβάκια έξωστω, σαν παντοφές με ψηλά τακούνια· όμπούστος άνοιχτός ως τη μέση σχεδόν της πλάτης· τα μανίκια πλατιά και κοντά σχεδόν ως τις μασχάλες. Και τα έσώρροχα λιγοστά, και τα έξωρροχα διαρνή ώστε να φαίνονται τα πομέσα λευκά ή χρωματιστά· κι' όλα σφιγμένα, έφαρισμένα άπάνω στο σώμα, ώστε να διαγράφεται σα γυμνό.

Στοχάζομαι πως έδω και είκοσι χρόνια, άν ένα κορίτσι στην ήλικία σας τολμούσε να παρουσιάσθι στο δρόμο με τέτοια περιβολή, θα το έρπαιζαν άμέσως και θα το έστελναν ίσως στο φρενοκομείο. Σήμερα δεν κάνει καμμία εντύπωση. Μερικοί έπαρχιώτες μόνο μπορεί ν' άπορούν όταν βλέπουν τα κορίτσια της Αθήνας μισόγυμνα· μά οι άλλοι τους λένε «είναι της μόδας» και ήσυχάζουν. Κι' εν' άλλο άκόμα παράξενο: Στον καιρό μου, όσο ήταν μικρό το κορίτσι, φορούσε κοντό φουστάνι, που σιγά-σιγά, όσο περνούσαν τα χρόνια, το μάκρυνε. Έτσι από τα γόνατα κατέβαινε ως τη μέση της κνήμης, έπειτα ως τα στράχλια, έπειτα ως τα τακούνια, και τέλος έκανε κι' ούρά... Σήμερα άπεναντίας· όσο είναι μικρό το κορίτσι, μπορεί να φορή και μακρό φουστάνι για γούστο· μακλώνοντας όμως πρέπει να το κονταίνει.

Και θυμώμαι τώρα μια έξυπνη γελοιογραφία, που είδα πέρσι 'ς ένα παριζιάνικο φύλλο. Ο φίλος του σπιτιού κουβεντάζει στο σελόνι με την οικοδέσποινα. Αξάρνα παρουσιάζεται ή κόρη της, μια χαριτωμένη παριζιανούλα δεκάτη χρονών, με φουστάνι άπίνω άπ' τα γόνατα. Ο φίλος του σπιτιού, γέρος λιγάκι, που έως δεν έβριζε και τόσο τις μόδες, άπορεί:

— Δε βρίσκετε, κυρία, πως ή κόρη σας φορεί πολύ κοντά γι την ήλικία της;

— Α, τί λέτε! άπαντά ή μητέρα. Η Μπεμπέκα μεγάλησε πιά άρκετά. Μπορεί τώρα να φορή όσο κοντά θέλει.

Αυτό δηλαδή που σας έλεγα: Μόνο όταν μεγαλώσει ε α κορίτσι, μπορεί να ντύνεται ή μάλλον να γυμνώνεται έτσι. Η Μόδα, ή παντοδύναμη Μόδα, που παραμερίζει πολλές φορές κι' αυτή την υγεία, κι' αυτή τη ντροπή, το έπιτρέπει, το άπαιτεί, το επιβάλλει. Σε κανέναν δεν έφτελλόγος. Ποιός άγασπερισότερη δύναμη άπ' τη Μόδα; Γι' αυτό μην περιμένετε, άγαπητές μου, να τας πω πως δεν πρέπει να ντύνεστε έτσι. Μήπως έτσι δεν ντύνονται και τα δικά μου τα κορίτσια; Μου φαίνεται πως άν ήθελα να κάμω έπανάσταση κατά της Μόδας, έπρεπε νάρχισω άπό το σπίτι μου. Δεν τώχω όμως σκεπός. Γιατί, άν και γέρος, διατηρώ άρκετά νεανική τη σκέψη, για νάναγνωρίζω δυο πράγματα: πρώτο πως ή Μόδα είναι άνίκητη· και δεύτερο πως το ντύσιμο αυτό είναι κομψό, καλλιτεχνικό και πρό πάντων υγιεινό. Τα κορίτσια φαντάζουν πιο ώριμα παρά όσο φαίνόνταν στον καιρό μου, κουλουλιένια σαν κρομμύδι μεσα σε χλια ρυζάκι πυκνά και κλειστά. Έπειτα δεν έμποδίζονται στις κινήσεις τους· και το σώμα τους, καθώς ταφέρνουν να το διαπερά ήλιος και άέρας, δυναμώνει.

Τι τα θέλετε όμως που το ντύσιμο αυτό είναι άσεμνο! Και νά ή Έκκλησία που το βλέπει, και άγανακτεί, και το άποκλείει, και το άπαγορεύει. Είπα πως κανένα· δεν είναι πιά δυνατό άπό τη Μόδα. Όχι, είναι ή Έκκλησία. Αυτή είναι που δυνατή κι' άπ' τη Μόδα κι' άπ' κάθε τί. Κι' άια θελή, την κατανικά. Δεν μου άρέσει αυτό, σας λέγει τώρα, δεν είναι σωστό, δεν το θέλει ο Θεός. Και με το δικαίωμα που έχει, δεν άγειται πιά στον ιερό της τον περίβολο, ούτε για Μετάληψη, ούτε για προσκύνηση μιας παλιάς, άγίας, θυματουργής εικόνας, γυναίκες «οίχες» δήποτε ήλικίας και τάξεως, ντυμένες άσεμνα κι' άπρεπα. Τι θα κάμετε, σας παρακαλώ; Μπορείτε να μην έλναιπτε στην Έκκλησία, όταν ή άπαγόρευση θα γίνει γενική; Όχι βέβαια. Μπορείτε να πάτε με τα κοντά σας και τα ντε-

κολτέ; Θα σας βγάλουν έξω: «Δεν επιτρέπεται!» Νά λοιπόν που θάναγκασθήτε να κάμετε άλλη φορεσιά, άλλη τουαλέττα, σεμνότερη, για την Έκκλησία. Άλλα πόδες μπορεί να έχουν άλλη φορεσιά για την Έκκλησία, άλλη για τον περίπατο, άλλη για το χορό; Λίγες βέβαια. Οι περισσότερες, όσες δεν μπορούν να έχουν παρά μία, — μία τουλάχιστο για κάθε εποχή, — θα την κάνουν έτσι, ώστε να πηγαίνουν μ' αυτή και στην Έκκλησία. Κι' ή μόδα και άνάγκη θα περιορισθή. Είναι δά παρατηρημένο, πως μόδα που δεν μπορούν να την κάνουν όσες, περνά, καταργείται. Κι' ή επέλτση της Έκκλησίας θα βάλει τέλος στο σκάνδαλο.

Η άλήθεια όμως είναι πως στον καιρό μου, οι κυρίες και τα κορίτσια του κόσμου είχαν άλλη φορεσιά για την εκκλησία, — πιο σκούρη, πιο κλειστή, πιο σεμνή. Τη Μ. Εξουαδά μάλιστα πήγαν με μαύρα. Η συνήθεια αυτή, φανταί, παραμελήθηκε σήμερα. Κι' οι κυρίες και τα κορίτσια του κόσμου πηγαίνουν στην Έκκλησία ντεκολτέ όπως στο χορό. Αυτό βέβαια είναι άστοχο, άνοίκιο. Κ' έτσι ή άλλοι-ώς θάποτε να λείψη.

Σας άσπάζομαι

ΠΑΙΔΩΝ

Η ΔΙΟΝΥΣΙΑ

Μυθιστόρημα υπό AUGUSTA LATOUCHE

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'. (Συνέχεια)

Τέσσερα χοντρά σανδία τα άκούμπησε σιγά-σιγά στην έξωπορτα το ένα κοντά στο άλλο.

Εκάλισε κατόπι και το τραπέζι και το άκκομπησε κι' αυτό στην πόρτα πιχιστό.

Έμεινε όμως άκόμη άρκετό διάστημα κενό, που έπρεπε να γεμίσει, για να είναι περισσότερο βέβαιο το αποτέλεσμα.

Νά είχε κανέναν να την βοηθήσει! Πόσο εύκολα και γρήγορα θα έστηνε διόκληρο πρόγραμμα, σωστό φρουριο, πίσω από την πόρτα αυτή που είχαν σκεπτό νάνατινάσουν τόν τέρα! Πά να φωνάξει όμως: Τους γειτόνους· ά δύναντο. Λόγος καιό έχαιε. Τον έλεφό της; Δεν ήταν γενναίος και δε θα της χηστμενε σε τίποτα.

Μονη της λοιπόν πλέται ν' άποτελειώση, τι άρχισε.

«Το πιάνο! κατέφηκε ξάφρνα. Είναι άρκετά όγκώδες και θα κάμει δουλειά Φάινει μόνο να χωρή. Ναι, αλλά πως θα το κυήσω μόνη μου ως εκεί;... Κι' όμως πρέπει. Έπειτα, έχει τα κρομόλια του. Δε γάνι πολύ δύσκολο.» Έκλεισε το σέπαγμα κι' έσυρε το ώραιο πιάνο άπ' το γερόδι.

Ήταν βράδυ και δύσκολο να μετακινηθή. Περισσότερο δύσκολο όμως ή-

ταν να το περπατήσχωρίς θόρυβο, που μπορούσε να ξυπνήσει τόν πατέρα της.

Σιγά-σιγά και με μεγάλη επιτηδειότητα το έσυρε ως μπροστά στον κοιμώμενο. Την ώρα όμως που το έστρεψε για να το σπρώξει λοξά προς την πόρτα, της έφυγε κι' έφθασε ως τα γόνατα του πατέρα της.

Εόπνησε ξαφνιασμένος.

— Τι τρέχει, ρώτησε!

Η Διονυσία δεν άποκρίθηκε.

— Μά τι έπαθε; λέγει μοναχός του.

Και μέσα στο κάρωμα του ύπνου του

Τέλος το έτοποθέτησε εκεί που ήθελε. Το πρόγραμμα που έσχεδιάσε τελείωσε.

Ήταν όμως άρκετό άρα γε;

«Όχι, σκέπτεται ή Διονυσία, γιατί μένει άκόμη ένα μικρό διάστημα κενό. Ίσα-Ίσα, όσο να χωρέσει το σκαμνάκι του πιάνου.

Τι καήμαντο!

Και όμως και το σκαμνάκι θα κάμει τη δουλειά του.

— Δεν θα είναι μόνο, συλλογίζεται το γενναίο κορίτσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΑΖ'

Για τη συγγνώμη του πατέρα της.

Η Διονυσία εκάθησε στο σκαμνάκι του πιάνου. Μια ιδέα την έχει κυριεύσει:

Νά σταθι ή ίδια έμπρός στον πατέρα της και να τόν προφυλάξει με το ίδιο της κορμί.

Τα πόδια της τεντωμένα έγγρίζουν σχεδόν τα πεντάλ του πιάνου, σαν να ήθελε να μην αφήσει τίποτα το κενό.

Το σώμα της ίσιο, βρειά τοποθετημένο έπάνω στο σκαμνάκι, μοιάζει σαν να φαρδαίνει, να άπλώνεται σ' όλο το διάστημα, για να χρησιμοποιή σαν μεγαλύτερη άσπίδα στον πατέρα της.

Και σ' αυτή τη στάση άρχίζει να παίξει τη γλυκειά ροκτοόρν που τόσο άγαπούσε ο πατέρας της.

Τα δάχτυλά της τρέμουνε, της φαίνεται πως δόλ το αίμα τραβιέται στην καρδιά

της. Δεν είναι όμως άπό φόβο.

Πολλές φορές δεν προσέχει τί παίξει. Στρέφει όμως να ιδι άν ο πατέρας της κοιμάται και προπάντων αρατρεί άν είναι μπροστά του, άν τόν σκεπάζει όλαν.

Και δοκιμάζει μεγάλη χαρά. Όταν βεβαιώνεται πως τόν προφυλάττει δολόκληρο.

«Πά να τόν φτάσει. Τι και νάσαι συλλογίζεται, πρέπει να περάσει όπο το κορμί μου.»

Περσιγό όμως. Άκόμη τίποτα δεν άν άγειται, τίποτα δε φαίνεται.

Νά παρατήσαν άρα γε οι κακοήργοι το σχέδιό τους;

(Έπεται συνέχεια)

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

«Η Διονυσία μένει ξαπλωμένη στην χύρα πέτρα...» (Σελ. 261, στ.β')

άκ'μη δεν της μιλά άπ' εθείας. Κάτι έρπαικεται άνάεστά τους. Η Διονυσία το νοιώθει αυτό και το θάρος της αύξάνει. Καταλαβαίνει πως άκόμη δεν είχε πονέσει άρκετά, πως δεν είχε άγωνισθή όσο έπρεπε.

Θαρός λοιπόν!

Ο πατέρας της έλναιόγει τα μάτια και μέσα στο βλέμμα του, γεννιέται και πεθαίνει μια σκέψις, που δεν τη διατυπώνει όμως με λόγια.

Η Διονυσία τόν προλαβαίνει.

— Νά... εκεί κάτω, στη γωνία... δεν έχει άνοητό φως... δεν βλέπω.

Και πηγαίνει, καθώς το φως της κρεμαστής λάμπας έπεφτε περισσότερο στο μέρος που ή Διονυσία έσπρωχνε το πιάνο.

